

Kæmpe møller i Als Enge

NEJ TAK!

**HØRINGSSVAR FRA
BORGERGRUPPEN "NEJ
TAK TIL VINDMØLLER PÅ
ALS ENGE"**

d. 05.10.2020

Indhold

Helbredsgener	3
Søvnproblemer	3
Støjproblemer	4
Skyggekast og blink	5
Ramsarområde, Natura-2000 og naturgenopretning	5
Habitatområdet Østre Lovnkær skov	7
Møllernes placering	10
Grundlaget for møllerne	11
Vindmøllers levetid	11
Ejendomsværditab	12
Lokale arbejdspladser	13
Uoverensstemmelser med kommuneplanen	13
Als som bosætningsby	13
Turisme	14
Landskabelige bevaringsværdier:	14
Beskyttelse af kirken	15
Kystnærhedszonen	15
Problematisk møllevalg	16
Power to ?	17
Borgergruppen	18

Helbredsgener

Søvnproblemer

Hvordan vil MKF sørge for at beboerne omkring Als Enge kan bibeholde deres livskvalitet og undgå helbredsproblemer, hvis søvnen påvirkes?

Vi hører og læser meget fra naboer til vindmøller fra hele verden, at mange oplever problemer med søvnen pga. støjen/lyden, der især om natten høres mere koncentreret. Og støjen vil være der hele døgnet året rundt.

Søvnproblemer omfatter bl.a. kort søvn (mindre end 6-7 timer).

Uden søvn nedsættes hjernens funktion - selv blandt raske mennesker, og meget tyder på, at en af selv søvnens vigtigste funktioner er vedligeholdelse af hjernens funktion. Selv ved moderat søvnunderskud (mindre end 6 timer) nedsættes koncentrations- og reaktionsevnen og hukommelsen forringes, og det kan ikke indhentes af en weekend med ekstra søvn

Kronisk søvnmangel medfører på den ene side en svag permanent systemisk inflammation og på den anden side en klar forringelse af immunsystemets normale funktion kendetegnet ved f.eks. en øget modtagelse for infektioner.

Samfundsmæssige konsekvenser af søvnproblemer:

Der er betydelige samfundsmæssige omkostninger forbundet med både søvnproblemer og -sygdomme. Søvnproblemer er forbundet med øget medicinforbrug og øget antal konsultationer hos egen læge, nedsat produktivitet og øget fravær fra arbejde.

“Det er ikke farligt at sove dårligt i kortere perioder, men hvis man flere måneder i træk, sover dårligt eller får for lidt søvn, kan det få alvorlige konsekvenser for helbredet;

Søvnmangel på sigt svækker immunforsvaret, således at man bliver mere modtagelig overfor infektioner, ligesom man øger risikoen for at blive overvægtig, få stress, forhøjet blodtryk, Type 2 diabetes og hjertekarsygdomme.”

I rapporten “søvn og sundhed” fra vidensråd.dk, findes mange henvisninger til forskning og litteratur, som underbygger ovenstående påstande.

Miljøstyrelsen anerkender, at trafikstøj giver alvorlige gener og helbreds lidelser som kommunikationsbesvær, hovedpine, forøget blodtryk, forøget risiko for hjertekarsygdomme, hormonelle bivirkninger, stress og søvnproblemer. Dertil kommer at børn udsat for vedvarende støj har forøget risiko for indlæringsproblemer.

Vi ved fra en undersøgelse forestået af kræftens bekæmpelse, at forskerne fandt en sammenhæng imellem ældre menneskers forbrug af medicin mod søvnløshed og depression, når man bor i nærheden af en vindmøllepark.

Støjproblemer

Er naboer til vindmøller beskyttet mod støjen? Kan støjgrænserne overholdes ved støjfølsom arealanvendelse (døgninstitutioner)?

Støj ved vindmøller måles kun ved grænser ved 6 og 8 m/s, støjgrænsen er 44 dB dag og nat. Ved støjfølsomme arealer må støjen max være 39 dB døgnet rundt. Ved andre industrianlæg i Danmark er der en grænse på max 35 dB om natten. Bemærk, at dette ikke gælder for vindmøller, selvom det også er industrianlæg. Grænsen for lavfrekvent støj indendørs er 20 dB. Fra en miljøvurdering af støj fra vindmøller fra 28. Juni 2018 tager man udgangspunkt i at en acceptabel miljøpåvirkning fra støj fra vindmøller indebærer, at 10-15% af befolkningen kan være stærkt generet af støjen fra vindmøller, når man går ud fra de nuværende støjgrænser. I alle andre sammenhænge er Danmark foregangsland, når det kommer til at skærme borgernes sundhed og sikkerhed. Det gælder uanset om der er tale om ny medicin, forbud imod sprøjtemidler, kontrol med rengøringsmidler og mange andre ting.

Det har ikke været muligt, at kommentere på de konkrete støjberegninger, da Mariagerfjord Kommune ikke har kunnet udlevere disse. I VVM ansøgning fra Eurowind (udleveret aktindsigt) kan vi dog konstatere at der er henvist til støjberegninger.

Vi ved også at trafikstøj stilner af om natten, så gør atmosfæriske forhold, at støjen fra vindmøllerne opleves mere intens om natten pga. at luftfugtigheden er højere om natten.

Als Enge betegnes som **støjfølsom arealanvendelse** da der ligger to institutioner.

Under 1 km nord for de påtænkte kæmpemøller ligger Fonden Landlyst, der er et botilbud for udviklings hæmmede voksne mennesker. Der bor 13 sensitive mennesker fordelt på flere ejendomme på [Buddumvej nr 30](#) og nr 40. Beboerne bor henholdsvis i boliger som svare til almindelig helårsbolig og dels i boliger som fonden har opført i lette materialer med beklædning af træ. Det svarer til sommerhusbyggeri, hvor den lavfrekvente støj fra kæmpemøller lettere trænger ind.

Vest for møllerne ca. 1,3 km ligger en anden institution Ravnbjerghus, som er et opholdssted for børn og unge med fysisk og psykisk handicap. Vi formoder at møllerne ikke vil kunne overholde støjgrænsen på de tilladte max 39 dB, da institutionerne ligger tæt på de påtænkte møller.

Vi ved også at mens trafikstøj stilner af om natten, så gør atmosfæriske forhold, at støjen fra vindmøllerne opleves mere intens om natten pga. at luftfugtigheden er højere om natten.

Den fremherskende vind i Danmark er vest/sydvestvind, og alm. støj og lavfrekvent støj fra møllerne vil kunne høres eller mærkes i hele området. Als ligger derudover delvist på en bakkeskråning, hvorfor ekstra mange boliger vil få gene af møllerne.

Infrastøjen sender lydbølger ud, som går gennem det ydre øre og mellemøret, og bliver derved overført til det indre øre. Den elektriske energi vil herefter, blive omformet til kemisk energi, der videregives til den 8. kranienerve, det centrale nervesystem.

En sådan sensorisk stimulering kan især, hos personer med sensorisk overfølsomhed fremkalde forværende symptomer som eks. hovedpine, koncentrationsbesvær, synsforstyrrelser mm.

Desuden fremkalder infralyden en indirekte aktivering af det autonome nervesystem, med øget afsondring af adrenalin. Dette kan bl.a. give en stresspåvirkning, risiko for panikangst, for højt blodtryk og hjerteflimmer.

Skyggekast og blink

Hvordan vil Mariagerfjord Kommune sikre sig at beboere i området ikke bliver generet af skyggekast og blink?

I Miljøministeriets Vejledning om planlægning for og landzonetilladelse til opstilling af vindmøller anbefales det at nabobeboelser ikke påføres skyggekast i mere end 10 timer om året, beregnet som den reelle skyggetid korrigeret for vindstille og overskyede timer samt vindretningen i et normalt år i Danmark.

Møllerne udstyres med røde lys og møller på over 150 meter udstyres med hvide lys af hensyn til lufttrafikken. Som beskrevet i luftfartstyrelsens rapport så er der gener ved afmærkningslys *”En tredje udfordring er hensynet til borgerne, der bor i nærheden af fremtidens vindmøller, idet visuelle gener fra lysafmærkninger fra vindmøller kan bidrage til at skabe modvilje hos borgere og lokalsamfund”*.

Ramsarområde, Natura-2000 og naturgenopretning

I kommunalplanen afsnit 2.13 er omtalt lavbundsarealer ”lavbundsarealer kan ofte udvikles til områder med stor naturværdi. Det er derfor mest hensigtsmæssigt at friholde lavbundsarealerne for byudvikling, ferie- og fritidsbyggeri, større veje, vindmøller, el-ledninger og andre større anlæg, så genopretning af områderne ikke forhindres.” Syd for det udpegede vindmølle- og solcelleområde arbejder Mariagerfjord Kommune i øjeblikket sammen med Aage V. Jensens Fond og Staten på et naturgenopretningsprojekt i Helberskov Enge, som er et Natura 2000-fuglebeskyttelsesområde og RAMSAR-område. Formålet med projektet er at formindske udvaskningen kvælstof af til Mariager Fjord, give bedre plads til det rige fugleliv, og endelig at fremme turismen i området.

Virker det seriøst at opføre kæmpevindmøller og solcellepark side om side med et naturgenopretningsprojekt?

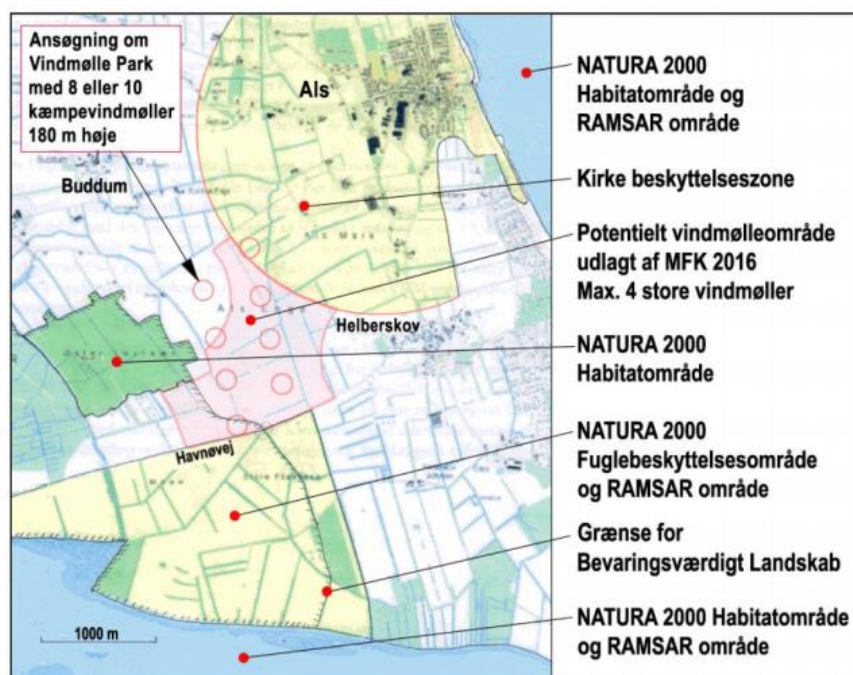
Vil placering af kæmpevindmøller og solcellepark umiddelbart udenfor dette område, ikke formindske fuglene mulighed for at fouragere og trives i området?

Har Mariagerfjord Kommune ikke en særlig forpligtigelse til at beskytte områderne op til et Natura 2000-fuglebeskyttelsesområde, når det tilmed er et RAMSAR-område?

Natur og fugle Den sydligste vindmølle skal placeres 75 meter nord for Havnøvej. På den anden side af Havnøvej ligger Helberskov Enge, med et landbrugsareal på ca. 300 ha. Det er her at der arbejdes med et naturgenopretningsprojekt, hvor dele af digerne ud mod Mariager Fjord skal fjernes, hvorefter området delvist bliver oversvømmet med vand fra fjorden, med det resultat at der skal udvikles strandenge i området. Området ligger i Natura 2000-fuglebeskyttelsesområde (F15) og er samtidigt RAMSAR-område. (Et RAMSAR-område er et internationalt beskyttet vådområde. Formålet med udpegning af disse områder, er at beskytte vådområder, som har international betydning som levested for vadefugle. Der er 27 RAMSAR-områder i Danmark.) Udpegningen af området skyldes de mange fugle i området f.eks. Havterne, Dværgerterner, Klyde, Svaner, Ørne - og især Lysbuget Knortegæs. Op mod 80% af bestanden af lysbuget knortegæs på verdensplan opholder sig efterår og vinter i fuglebeskyttelsesområde F15, og Danmark har således et internationalt ansvar for denne gås. Gæssene fouragerer på planter i fjorden og på land, herunder ålegræs, tang, mosser og laver. Når der ikke er føde nok der henter de føde på nærliggende marker, hvor der påtænkes opført kæmpevindmøller og solceller.

En stor del af turismen i området kommer for at se det vi kan tilbyde – nemlig ro og fredfyldt natur, og det må være i Mariagerfjord kommunes interesse at fastholde/øge turismen i området. Med tiltaget i Helberskov Enge vil man givet vis forsøge at gøre Helberskov Enge mere attraktiv med orienteringstavler, fugletårne og stier mv. Tiltag som allerede nu med stor succes er foretaget i Lille Vildmose, og som har båret frugt på den måde, at mange turister valfarter til området for at se natur, fugleliv mv. Man nyder freden og roen i fugletårnene og i det naturskønne lavbundsareal. Nyder når man ser og hører fugle og fugleskrig.

Hvor mange fugleelskere vil sidde for at nyde området ved Helberskov Enge, hvis der konstant er blink, vingesus og baggrundssummen fra vindmøllerne placeret klods op ad området?

Figur 1 Illustration af beskyttelseszoner.

Habitatområdet Østre Lovnkær skov

Als Enge Umiddelbart vest for det udpegede vindmølle- og solcelleområde ligger Habitatområdet Østre Lovnkær skov. Har Mariagerfjord Kommune ikke en særlig forpligtigelse til at beskytte Habitatområdet og forhindre at bevaringsværdige træer og planter udtørres i byggefasen???

Øster Lovnkær er et Habitatområde (H19). (Et habitatområde er et naturområde beskyttet efter EU's Habitatdirektiv fra 1992, som forpligtiger EU's medlemsstater til at bevare naturtyper og arter, som har betydning for EU.) Iflg. Natura 2000-handleplan 2016-2021 Øster Lovnkær er der følgende beskrivelse af området. "Jordbunden i Øster Lovnkær er fugtig og sandet med et tyndt tørvelag. I området findes elle- og askeskov, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller høje naturkvalitet er af regional betydning af særlig høj naturmæssig værdi". "Bundvegetation af specielle plantearter, som akselblomstret star, almindelig mjødurt, angelik, kærstar og skovskræppe". Alle plantearter som kan overleve de sumpede forhold. I forbindelse med vindmølleprojektet vil der iflg. VVM-ansøgningen blive behov for grundvandssænkning i hele byggefasen. Byggefasen forventes at være en periode på 4 -6 måneder, hvilket højst sandsynligt vil være en hel vækstsæson for træer og planter. Hvis der foretages en grundvandssænkning i området, vil der være stor risiko for at områdets bevaringsværdige træer og planter udtørres og derved uddør.

Hvordan vil Mariagerfjord Kommune undgå, at der ikke sker reduktion i sårbare fuglearter, når fuglene trækker fra Ajstrup bugten over Østre Lovnkær skov og ud imod havet?

På arealet omkring det projekterede mølle- og solcelleprojekt findes en del sårbare fuglearter, som grundet

Lysbuget Knortegås

(Light-bellied brent goose)

Det nordvestlige Danmark er det vigtigste overvintringssted for bestanden af lysbugede knortegæs, inden de i foråret trækker til Svalbard og Nordøstgrønland for at yngle. Det vurderes, at bestanden af lysbugede knortegæs ikke er tiltagende, og forskere fra AU har på den baggrund udpeget arten som en særlig fokusart, da kollisioner med vindmøller kan forårsage et fald i bestanden. Undersøgelserne har dog indtil videre indikeret, at gæsene sjældent kommer tættere på testcenteret end 4-5 km under deres træk. Derfor er konklusionen, at selvom kollisioner ikke kan udelukkes, er de usandsynlige, og testcenteret vil næppe få en negativ indflydelse på bestandens udvikling.

Figur 2 Billedet er et uddrag fra en plakat fra testcenter Østerild

deres lange reproducerbarhed er specielt sårbare. Forskere har udpeget den lysbugede knortegås som særlig fokusart, da dens bestand ikke er i tilvækst, ca. 80% af verdens bestand overvintrer ved Mariagerfjord. Hvordan vil Mariagerfjord Kommune sikre at der ikke sker yderligere reduktion i bestanden af den lysbugede knortegås? En rapport fra DMU "Vurdering af effekten af en udvidelse af vindmølleparken ved Overgaard på forekomsten af rastende og ynglende fugle i EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15" angiver følgende:

"Knortegæssene er inden for totalområdet i de senere år begyndt at græsse regelmæssigt på agerjorder, først og fremmest ved Kare Holm, Holbækgaard og Råby Kær ved Randers Fjord samt Havnø og Lovnkær ved Mariager Fjord (Danmarks Miljøundersøgelser, upublicerede data). Enkelte flokke er set inden for nærområdet, nærmere bestemt på markarealer i Nørrekær, Færgeng og Enghave, nord for Overgaard og Arensborg, men ingen er set inden for eller i nærhed af agerjorder omfattet af forstyrrelsesområdet."

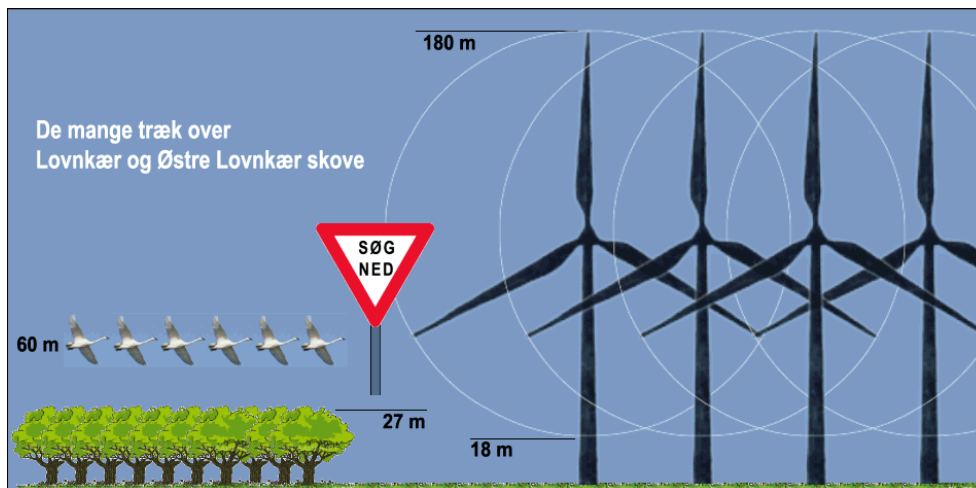
Andre sårbare fuglearter i området er Havørn og Rød Glente, de bruger termisk opdrift, og er derfor særligt sårbare overfor kollision med vindmøller. Hvordan vil Mariagerfjord Kommune sikre at der ikke sker en tilbagegang af disse arter i området?

Konsekvenserne for trækfuglene af den igangværende opstilling af vindmøller på Overgaard gods og den kommende opstilling af vindmøller i Veddum Kær kendes endnu ikke. Endvidere bør kommende Treå projekt inddrages i vurderingen. Hvordan vil Mariagerfjord Kommune sikre, at fuglenes indflyvningsruter til Mariagerfjord ikke reduceres, således det påvirker den nuværende bestand af fuglearter?

Hvordan vil Mariagerfjord sikre, at fuglenes fourageringsarealer ikke reduceres i en sådan grad at bestandene reduceres?

Det projekterede mølle- og solcelleanlæg på Als Enge har et areal på 300 ha. Lokalt for området er dette et ret stort areal. Fouragerende vadefugle, kombineret med meget høje vindmøller vil medføre en meget større forstyrrelseszone. Hvordan vil Mariagerfjord Kommune sikre, at forskellige fuglearter ikke fortrænges såfremt projektet realiseres?

Hvordan vil Mariagerfjord Kommune undgå kollisionsrisiko for fugle og flagermus når møllerne placeres tæt på Østre Lovnkær Skov?

Figur 3 Illustration af fuglenes træk over skoven i forhold til møllevingerne.

I vinterhalvåret trækker gæs og svaner i mange tusindvis, over Østre Lovnkær skov og ud imod havet. Vindmøller som placeres i nærhed af skov med rotorblade der går under skovhøjde vil medføre enten kollision eller fortrængning. Hvordan vil Mariagerfjord Kommune sikre at kollision eller fortrængning af de mange fugle?

Februar 2019 BEKENDTGØRELSE OM PLANLÆGNING FOR OG TILLADELSE TIL OPSTILLING AF VINDMØLLER, MILJØRAPPORT

"Store fugle med ringe manøvreduktighed, som f.eks. svaner, gæs og især arter som f.eks. rovfugle, der bruger termik til opdrift, har tilsyneladende større sandsynlighed for at kollidere med vindmøller sammenlignet med mindre fugle, som f.eks. spurvefugle, der er anderledes manøvreduktige. Arter, som f.eks. ænder, gæs og svaner, der ofte er aktive omkring solopgang og –nedgang, dvs. på tidspunkter med ringe lysforhold, hvor sigtbarheden er nedsat, er særligt udsatte for kollisioner. Det er i denne forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at for langlivede, fåtallige arter med en forholdsvis langsom reproduktionsrate, f.eks. gæs, svaner, traner og ørne, kan selv en mindre reduktion i overlevelsesraten have betydning for bestanden."

I Østre Lovnkær skov er der stor forekomst af Damflagermus. Skoven er en lavbundsskov med mange anemoner og høj biodiversitet, dermed er der mange myg/insekter som flagermusene lever af. Videnskabelig rapport nr. 232 fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi angiver følgende konklusion omkring de opstillede møller ved testcenter Østerild "Den observerede mortalitet ved en vindmølle i nåleskov kan være kritisk for flagermusbestandes status (Rydell m.fl. 2011). Større negative effekter på flagermusbestande må forventes ved vindmøller opstillet i andre skovtyper og ved vindmøller i landsdele med større flagermusforekomster."

Møllernes placering

Miljøministeriets anbefalinger af vindmøllers placering i det åbne land.

Der beskrives i rapporten fra miljøministeriet "Store vindmøller har stor visuel indflydelse på deres omgivelser og kan ses på stor afstand. Vindmøllernes påvirkning af landskabet aftager dog gradvist i forhold til afstanden. Zonegrænser er derfor et nyttigt redskab til at vurdere de landskabelige konsekvenser ved opstilling af store vindmøller." Der beskrives tre zonegrænser, nærzone, mellem og fjernezone. Nærzone = møllerne er det dominerende element. Mellemzone = møllerne er et fremtrædende element i landskabet, men der er en skalamæssig balance med de øvrige landskabselementer. Der tales om, at møllerens tilstedeværelse transformere omgivelserne til et møllelandskab. Fjernezone = møllerne er synlige i landskabet, men de er underlagt, mere dominerende landskabselementer og påvirker ikke landskabsoplevelsen i væsentlig grad.

Grænsen for hvornår 150 meter møller ikke påvirker landskabsoplevelsen er 16 km.

Landskabets egnethed:

Ved Als enge kan landskabet beskrives som kystlandskab. I rapporten beskrives forholdene således:

" Fjord-, bælt- og sundkysterne. Ved fjord-, bælt- og sundkysterne indrammes udsigten henover modstående kyster, hvad enten fjorden åbner sig ud mod havet, eller man står længere inde i fjorden. Disse landskaber rummer ofte en særlig kvalitet, som risikerer at blive forstyrret ved opstilling af store vindmøller". Ved opsætning af store vindmøller i et kystlandskab, vil det have store konsekvenser for landskabet og det vil forandre sig til et teknisklandskab. Hvilket kan se ved Overgaard.

Er det Mariagerfjord kommunes visioner for Als enge?

Ved en VVM-rapport forventer vi, at der redegøres for hensynet til landskabet.

I Miljøministeriets rapport beskrives det " Der bør tages udgangspunkt i de konkrete landskabsæstetiske beskyttelsesinteresser og udpegningskriterier i vurderingen af vindmølleområdet's influens på landskabet, idet der kan være stor forskel på den landskabeligæstetiske sårbarhed i for eksempel et Natura 2000 areal og et kulturhistorisk interesseområde"

Grundlaget for møllerne

Mariagerfjord Kommune skriver på deres hjemmeside om vindmøller:

”For at opnå 2020 planen om, at halvdelen af elforbruget skal dækkes af vindenergi, skal der opstilles 15 vindmøller i kommunen. Antallet dækker både ny vindenergi og erstatter vindenergi, der forsvinder, når gamle vindmøller bliver fjernet.

Denne målsætning lægger sig op ad en lignende national handlingsplan for elproduktion i DK. Frem mod 2050 vil antallet af vindmøller gradvist blive reduceret fra ca. 70 vindmøller i 2014 til ca. 45 vindmøller i 2050, der til gengæld er større og har højere kapacitet, som kan dække en tilstrækkelig stor andel af energiforbruget, så Mariagerfjord Kommune kan blive ’selvforsynende’ med vedvarende energi. Det vil sige, at der bliver produceret lige så meget energi, som der bliver brugt i kommunen”.

Mariagerfjord Kommunens ovenstående mål er begrundelsen for at oprette projektet ”Als Enge” - altså at kommunen skal have dækket halvdelen af deres samlede elforbrug af strøm lavet af vindmøller.

Mariagerfjord Kommune har i et tillæg til kommunalplanen omhandlende netop vindmøller skrevet, at man ønsker målsætningen ført ud i livet ved sanering af vindmøller fremfor etablering af nye vindmølleprojekter. På hjemmesiden kan det også læses, at Mariagerfjord Kommune, når Veddam Kjær står færdigt, vil have opnået målet om, at alt forbrugt el i Mariagerfjord Kommune, vil kunne dækkes af vindmølleenergi.

Pt. har Mariagerfjord Kommune vedtaget etablering og sanering af to store vindmølleparker – det ved Handest Hede og det kommende ved Veddam Kjær. Begge steder har eller vil man nedtage ældre møller og erstatte dem med nye og mere effektive møller – repower, hvilket også er statens primære strategi for vindmøller på land.

Vi er ikke imod hverken grøn energi eller vindmøller, men vi er helt klar imod dårligt placerede møller og vi er imod energispild – også selvom energien er grønt produceret!

Vi opfordrer i stedet Mariagerfjord Kommune til at se på den udvikling der er sket, siden Kommunen udtog Als Enge som potentielt vindmølleområde med vedtagelsen af energiøer, energimasseudnyttelse, anbefalinger om solceller på store tage m.m.

Som kommunen selv referer til så er målene for grøn omstilling, både for kommunalt og landspolitisk, opnået. Vil Mariagerfjord Kommune gå ud over deres egne energipolitiske mål for, at realisere et projekt på Als Enge?

Vindmøllers levetid

Så sent som i juni 2020 har Energistyrelsen udarbejdet en såkaldt systemanalyse, der hedder ”Fremskrivning af antal af vindmøller på land”. I analysen henviser Styrelsen til en ny vurderingsmodel af vindmøllers levetid, hvor der opjusteres fra de nuværende 20-30 år for de lidt større møller til en levetid op mod 50 år.

Hvad betyder denne nye viden konkret i forhold til Mariagerfjord Kommune og de planer der blev lagt for vindmøller i Mariagerfjord Kommune i 2016, henset til at de nuværende vindmøller i Mariagerfjord Kommune, har "fået forlænget" deres levetid med op til 100%?

Er der ikke stor risiko for, at det påtænkte anlæg i Als Enge bliver teknisk forældet inden der bliver brug for det?

Mariagerfjord Kommunes mål for produktion af vindstrøm er med ibrugtagningen af de nye møller i Vedum så rigeligt opfyldt. Samtidig ses en tydelig tendens til at flere og flere vindmøller på landsplan står stille, når det blæser over en vis vindstyrke. Dette skyldes overproduktion af el. Det normale salg af el til Tyskland stoppes, fordi de nordtyske vindmøller producerer rigelig strøm til hjemmemarkedet. Tyske møller får bøder, hvis de står stille, hvorfor det er billigere for de tyske møller at betale danske møller for at stå stille. Iflg. TV2 Midt-Vest betalte tyske mølleejere alene i 2018 i alt 190 mio. kr til danske møller i Midt- og Vestjylland for at stå stille. Der opføres til stadighed flere møller i Danmark både til lands og til vands, hvorfor problemet med tomgangstid kun bliver større. Hvis møllerne ved Als Enge opføres, vil det kun bidrage yderligere til den nuværende overproduktion. Møllerne vil først kunne udnyttes 100% på det tidspunkt, hvor det er muligt at oplagre vindstrøm fra perioder, hvor det blæser meget til perioder, hvor det ikke blæser. Selvom der forskes meget på området, vil der gå en længere årrække, inden teknologien til oplagring af energi er så langt fremme, at den kan føres ud i fuld skala. I den mellemliggende periode risikerer energianlægget i Als Enge at være teknisk forældet, enten fordi man har lavet mere effektive møller eller fordi man i hele Region Nordjylland har fundet ud af, at der er mere smart at gå sammen om at lave store energianlæg f.eks. ude på vandet, hvor det ikke generer så meget.

Vi henholder os til at borgmesteren udtalte i byrådssalen at man ville undersøge muligheden for at koble sig på de planlagte statslige energiøer.

Ejendomsværditab

I forbindelse med den foreslåede opførelse af kæmpevindmøller og solcellepark i Als Enge vil der ske et stort værdifald på huse og sommerhuse i området. Er man fra Kommunens side tilstrækkelig opmærksom på dette forhold?

Området hvor der er planlagt vindmølle og solcellepark ligger under 1 km vest for Helberskov og under 2 km sydvest for Als – i alt over 500 husstande. Derudover findes der tæt på området tillige et sommerhusområde med ca. 1.200 sommerhuse. Ved salg betyder det væsentligt længere liggetider og meget faldende huspriser for både helårs- og sommerhuse. Faldende huspriser har ikke kun betydning ved salg. Hele områdets boligmasse vil af kreditforeninger og banker blive vurderet lavere. Det betyder lavere friværdi, som igen betyder, at der ikke kan ydes tillægslån til diverse ombygninger, nyt tag, nyt køkken, nye vinduer osv. Boligmassen i hele området forringes og de lokale byggemarkeder og håndværkere får mindre at lave, og må derfor afskedige folk. Lavere huspriser i området vil påvirke bosætningen i området negativt, og tiltrække samfundsgrupper fra de større byer, som Mariagerfjord Kommune i større udstrækning vil være

forpligtiget til at forsørge. I en rapport fra Københavns Universitet fra 2014 har forskerne analyseret 12.640 faktiske hushandlere i perioden 2000-2011. Analysen viser, at en vindmølle kan reducere huspriserne i nabolaget med helt op til 15%. Møllerne er, siden den gang, blevet væsentligt større og mere dominerende i landskabet, hvilket indikerer at prisfaldet i dag kunne være væsentligt større end dengang. Analysen har ikke taget hensyn til ikke solgte huse. Prisreduktion kan derfor være større end vist i rapporten. Regionschef i HOME Mads Ellgaard udtaler i samme forbindelse at en vindmølle som umiddelbar nabo, ”gør en ejendom meget svær – og i værste fald umulig - at sælge”. Hvis vi laver et lille regnestykke hvor vi forudsætter at hus- og sommerhuspriserne i området falder 10% får vi følgende: Vi siger at der er ca. 500 helårsboliger i området. Vurdering 1.500.000 kr i gennemsnit. 10% fald = 150.000 kr * 500 huse = 75.000.000 kr. Der ligger ca. 1200 sommerhus fra nord for Als til Als Odde. Hvis de har en gennemsnitligvurdering på 1.000.000 kr og falder 10% = 100.000 kr/stk. Alt i alt 120.000.000 kr. Et samlet fald i huspriser på op mod 200 mio. kr, som står i skærende kontrast til tilskuddet fra den Grønne Pulje til området på måske 6 mio. kr.

Lokale arbejdspladser

Der er refereret til skabelse af lokale og kommunale arbejdspladser, både til kommunens informationsmøde og efterfølgende i udtalelse fra kommunaldirektør Anne Velling. Hvad vil de konkrete netto udvidelse af lokale arbejdspladser være i forbindelse med energianlæg som projektet på Als Enge?

Vores formodning er, at det vil påvirke vores lokale arbejdspladser negativt. Den lokale tømrer, elektriker, butikker osv. vil få færre opgaver grundet ejendomsværditab, mindre friværddi til forbedringer og områdets generelle attraktion vil forringes (sommerhusområde, campingpladser, fjorden, stranden, naturen).

Uoverensstemmelser med kommuneplanen

Als som bosætningsby

Der er nogle punkter der er i direkte modstrid mod kommunens egen politik og strategi. Iflg. kommuneplantillæg nr. 19 Vindmølleplanlægning. Bilag 1.

” Vindmølleområderne er udpeget i kommunens tyndtbefolket områder, så der er færrest mulige mennesker der bliver påvirket”

Vi mener ikke, vores område er tyndtbefolket, Als er en af de større byer i Mariagerfjord kommune. Og byen er i Kommuneplanen udpeget som bosætnings by, hvor planen er at lave en koncentreret indsats for at øge bosætningen i de byer.

Der ud over står der, i kommuneplanen, at *"kommunen vil gøre en ekstra indsats for at fastholde det nuværende serviceniveau, og der skal udlægges kommunalt ejet arealer, hvis ikke der er udlagt tilstrækkeligt store privatejede arealer til byudvikling"*.

Har I tænkt over, hvad vindmølle anlægget vil gøre for chancer for, at øge befolkningstallet i Als, og vil det blive aktuelt med byudvikling?

Ejendomsmæglerne i vores område, kan allerede nu, fortælle at huse bliver usælgelige og vores ejendomsverdi vil falde, hvis vindmølleprojektet bliver en realitet. Kreditforeninger vil vurdere vores område anderledes end de gør i dag. Det er allerede nu svært, at sælge byggegrunde. Derfor vil vores vurdering være, at et vindmølle anlæg afvikler et område frem for, at udvikle det.

Turisme

I kommuneplanen 2013-2025, afsnit 1.8 Turistpolitiske overvejelser. Beskrives der hvor vigtig vores område er for turismen. Når alle fritidshuse tælles med er vi et område med stor betydning for Mariagerfjord kommune.

Det beskrives i kommuneplanen at, *"området fungerer som en tragt for resten af Mariagerfjord kommune. Turisterne kommer til kommunen pga. østkysten. Omsætningen i området er 277 mio. om året, hvilket svarer til 65 % af den samlede omsætning i hele kommunen. Ud af de 277 mio kr. stammer de 256 mio. fra overnattende gæster. Det vil sige, at 92 % af omsætningen stammer fra de overnattende gæster fra området"* I vores område er det sommerhuse og campingpladser der primært tales om.

Er kommune klar til, at give afkald på denne omsætning ved, at forringe vores turistområde?

Sommerhusejere italesætter allerede nu, skuffelse over, at have købt sommerhus i vores område, hvis der op af sommerhusområdet skal ligge et vindmølle anlæg. Der ud over nævner de, at de stopper byggeprojekter. Flere undrer sig over de ikke er blevet gjort opmærksom på planerne for vindmølle anlægget, da de købte sommerhusene. Der ud over, ligger der to campingpladser i Als, som er bekymret for belægningen af deres pladser.

Landskabelige bevaringsværdier:

Både i kommuneplanen afsnit 2.16 og i kommuneplanstrategi 2017 beskrives vores område som bl.a. kystlandskab og særligt værdifuldt landskab. Eller som bevaringsværdigt landskab og områder med særlig udsigts områder. I kommuneplanen afsnit 2.16.1 -2.16.2 og 2.16.3 beskrives de retningslinjer der er gældende for landskabet i vores område.

"formålet med retningslinjen er at sikre, at der tages landskabelige hensyn ved placering og udformning og byggeri og anlæg i det åbne landskab. Retningslinjen rettet sig især mod større byggerier og anlæg, hvis udformning og placering i terrænet kan have stor betydning for

landskabsoplevelsen. Særligt værdifulde landskaber kan kun i ganske særlige tilfælde inddrages til byvækst.

"Vindmøller er store tekniske anlæg, der skal undgås inden for områder af særlig landskabelig interesse. Vindmøller er i de seneste år blevet så store, at de er synlige på meget lang afstand.

"Store dele af det åbne land er i dag påvirket af trafik-, energi-, produktions-, eller rekreationsanlæg. Der er få steder, et uforstyrret landskab kan opleves uden dominerende eller støjende anlæg. Med retningslinjen søges det at sikre, at der ikke sker indgreb i de tilbageværende større landskaber, der er upåvirket af sådanne anlæg. Nye anlæg må i stedet lokaliseres i mere robuste landskaber, der allerede er påvirket af tekniske anlæg."

Hvordan stemmer disse retningslinjer overens med opførelse af kæmpe vindmøller i Als enge?

Hvordan forklarer I, at vindmøllerne ikke får indflydelse på områderne omkring Als enge?

Beskyttelse af kirken

I kommuneplanen afsnit 2.15.6 og 2.15.7 beskrives retningslinjer for beskyttelse af kirken og beskyttelseszoner omkring kirker.

"Inden for nær og fjernbeskyttelseszonerne omkring kirken kan der ikke opføres bygninger, tekniske anlæg m.v. medmindre der er sikret, at hensynet til kirkens betydning som monumenter i landskabet og (lands-) bymiljøet ikke herved tilsidesættes."

I Mariagerfjord kommune er der tale om bl.a. Als kirke. På figur 1 er kirkens beskyttelseszone indtegnet, mølleprojektet vil være i konflikt med beskyttelseszonen.

Hvordan kan man til side sætte denne beskyttelse af Als kirke i planlægningen af opførelsen af vindmøller på Als enge?

Kystnærhedszonen.

I kommuneplanen afsnit 2.20 beskrive kystnærhedszonen således

"kystnærhedszonen er i princip en tre kilometer bred planlægningszone, der er fastlagt i planloven. Zonen dækker alle Danmarks kyster og omfatter arealer i landzone og sommerhusområder. Formålet er at beskytte den unikke natur og landskab, der findes ved kysterne." "der må ikke udføres byggeri eller anlægsarbejder, som kan forringe kystens naturmæssige, landskabelige eller rekreative værdi"

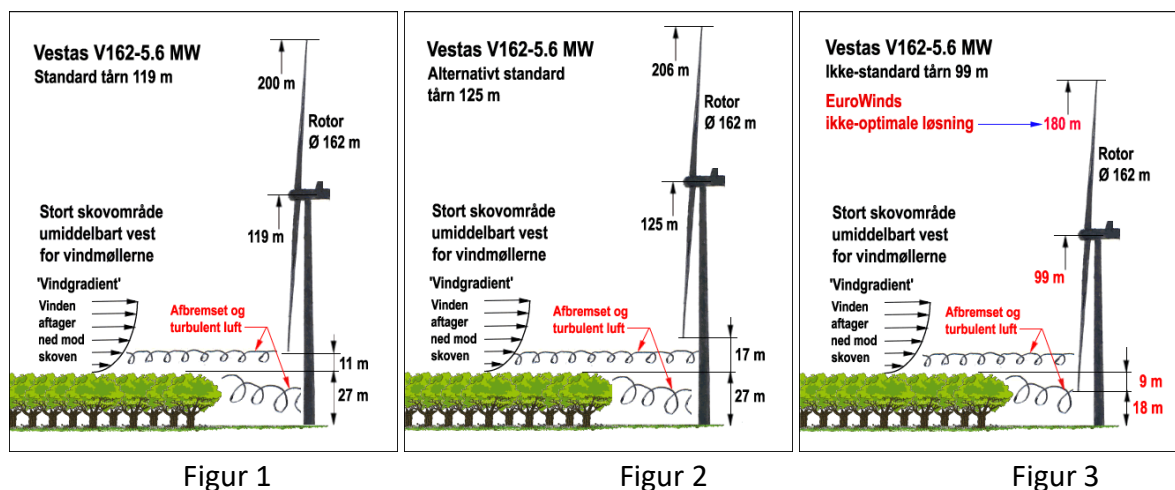
I kommuneplanen er østkysten og alle arealerne langs Mariagerfjord udlagt til kystnærhedszoner.

Hvilke begrundelser har Mariagerfjord kommune for, ikke at efterleve planloven ved, at give tilladelse til opførelse af vindmøller i en kystnærhedszone?

Problematisk møllevalg

Afkortede 200 m møller forsøges presset ind på Als Enge.

Rev. 0 - EOW

Als Enge er som udgangspunkt et problematisk sted at forsøge at opsætte vindmøller, idet der umiddelbart vest for området i den fremherskende vindretning ligger et større skovområde. Dette skovområde vil afbremse vinden og producere hvirvler henover skoven samt ekstra store hvirvler for enden af skoven lige før vindmøllerne.

Halvdelen af møllerne vil være stærkt påvirkede af denne 'dårlige' luft og dermed producere markant mindre energi end hvis der havde været åbent landskab i stedet for skov før møllerne. Normalt vil man i et sådant tilfælde som Als Enge vælge ekstra høje mølletårne (figur 2) for på denne måde at få rotoren op i mere laminar (hvirvelfri) og energifyldt luft og dermed få betydelig bedre energiproduktion og således bedst muligt afkast af mølleinvesteringen.

Ud fra et perspektiv fra en maskiningeniør og tidligere ansat i vindmølleindustrien vil mener man at EuroWind tydeligvis har haft problemer med møllevalget, idet de har prøvet at få en så stor generator (5.6MW) og en så stor rotor (162 m diameter) som muligt taget i anvendelse og har så nødtvunget måttet afkorte standard mølletårnets højde (H) med 20 m fra 119 til 99 m. På denne måde 'forvandles' en standard 200 m mølle til en ikke-standard 180 m mølle.

Denne modifikation giver imidlertid en klaring fra rotoren til terrænet på kun 18 m (figur 3) - hvilket er et meget dårligt valg - specielt i det foreliggende tilfælde.

Eneste umiddelbare forklaring på dette meget dårlige valg ser ud til at være afstands-kravene med 4xH, 6xH og 8xH der ellers ville medføre betydelig større nedlæggelse af og økonomisk kompensering til ejendomme.

Endelig har EuroWind formodentlig vurderet at den valgte møllehøjde på de 180 m vil gøre hele projektet mere spiseligt for politikerne og de berørte borgere i hele området.

Desuden udløser møllevalget 'tilfældigvis' ekstra stort multimilliontilskud til EuroWind, idet tilskudets størrelse afhænger af møllegeneratorens nominelle effekt, som her er oppe på 5.6 MW.

Ydeligere har EuroWind ikke desto mindre bedt Teknik & Byg om at huske i et evt. kommuneplantillæg at tage højde for at der evt. kan installeres møller på op til 7 MW !!!

Konklusion: Møller på 5.6 MW med 162 m rotor og kun 18 m klaring til terræn er et meget uoptimalt valg og uegnede til opstilling på Als Enge - selv hvis der intet skovområde var vest for møllerne ville 18 m klaring til terræn for en kæmperotor på 162 m stadig ikke være optimalt alene pga. 'vindgradienteffekten'.

Note: 'Vindgradienten' er en fysisk lovmæssighed der beskriver hvordan vindens styrke aftager mærkbart med aftagende højde over terræn - derfor vil man altid forsøge at få rotoren op i så stor højde som muligt, hvilket også afspejles i at VESTAS tilbyder tre optioner for højere tårne til disse 200 m møller (Vestas type 'V162-5.6') som EuroWind har valgt som udgangspunkt for projektet.

Vil Mariagerfjord Kommune opsætte vindmøller af ovenstående type, når det er tydeliggjort at effektiviteten ikke er optimal?

Power to ?

I Nordjyske skriver EuroWind og i Fjordavisen.dk skriver byrådsmedlem Peder Larsen SF, at der påregnes Power x2 anlæg i Als Enge. Såvel EuroWind som Peder Larsen anser det for at være lokalsamfundets helt store chance. Peder Larsen mener at vide, at "Disse nye tankstationer giver landdistrikterne en helt ny magt i Danmark som ikke er set i mange år. Det svarer lidt til olieeventyret i 1890'erne i USA".

EuroWind oplyser til Nordjyske, at anlægget i Als Enge skal være 10 x større end forsøgsanlægget i Hobro. Anlægget i Hobro har oplyst at kunne forsyne 1000 biler, hvilket vil betyde at en kommende Als fabrik vil kunne producere brunt til 10.000 biler – altså en samlet produktion til i alt 11.000 biler.

Vi undrer os over dette behov, da der pt er 74 indregistrerede brintbiler i DK samt 3 indregistrerede brintbusser. Henset til indkøb og drift af brintbiler, anser hverken vi eller brintbranchen selv, det ikke for realistisk at der vil opstå et markant øget behov for brintbrændsel til biler og busser i løbet af de kommende år i Nordjylland eller for den sags skyld i Danmark. Brintbranchen selv, anser ikke brintbiler for at have potentiale til at blive det foretrukne køretøj for almindelige dansker før der i givet fald sker en væsentlig prisnedsættelse i såvel anskaffelse som drift.

Vi har derfor følgende spørgsmål og forbehold i forhold til et evt Powerx2 anlæg i Als Enge:

- Er fabrikken projekteret og hvor skal den ligge? Als Enge vil i givet fald være optaget af vindmøller og solceller.
- Er fabrikken projekteret og hvad der den forventede anlægstid?
- Er fabrikken kun aktuel hvis Als møllerne realiseres, da der som EuroWind selv påpeger så er der rigeligt strøm i systemet når det blæser?
- De skriver anlægget vil være på 10MW, hvor stort el-forbrug i mWh forventes fabrikken at forbruge årligt?
- Hvor mange forventes der at være beskæftiget på fabrikken?
- Er det EuroWinds fabrik alene eller er projektet betinget af andre investorer?
- Hvilke miljøpåvirkninger vil der være både i forhold til anlæg og drift af et sådant anlæg?
- Hvordan ser Mariagerfjord Kommune det evt kommende Power2 anlæg i Als Enge i forhold til det projekterede anlæg på Sjælland, hvor aktører som Københavns Lufthavne, A.P. Møller – Mærsk, DSV Panalpina, DFDS, SAS og Ørsted har netop indgået et partnerskab - og en aftale om en større milliardinvestering, der skal føre til byggeriet af en brintfabrik - formentlig i København eller i hvert fald i hovedstadsområdet. Dette projekt forventer i givet fald, at aftage vindenergi fra Energiøen ved Bornholm og vil blive verdens største af sin art.

Vi henholder os dog til, at borgmesteren udtaler, at der ikke er en ansøgning på et Power to X projekt!

Borgergruppen

Jeanette Calvig, Flemming Nielsen

Edward Wahl

Anders Bech, Lene Ludvig

Lillian Möllnitz Smit

Uffe Møller Johansen, Ann Carina Aasted Johansen

Lene Their, Per Østerballe Andersen

Anne-Bente Fosse, Tryggve Fosse

Pia Sand, Kenneth Sand

Steffen Andersen, Heidi Stegger Jensen